

План уроку 38

Тема: Основи автотранспортного права.

Тема уроку: Суб'єкти права власності на транспортні засоби.
Придбання, реєстрація, утримання транспортних засобів

Мета уроку. Познайомити учнів з правом власності на транспортні засоби. Придбання, реєстрація, утримання транспортних засобів

Придбання автомобіля

Правомірність придбання транспортних засобів, номерних агрегатів стверджується документами, скріпленими печаткою, виданими торговельними організаціями, митними органами та судами, нотаріусами, органами соціального захисту населення, підприємствами-виготовлювачами транспортних засобів, військовими частинами, підприємствами, підрозділами ДАІ тощо.

Такими документами можуть бути:

- довідка-рахунок встановленої форми видана торговельною організацією, на аукціоні, підприємством, що реалізує транспортний засіб;
- договір дарування, купівлі-продажу, міни та інші договори, укладені у встановленому порядку;
- копія рішення суду і виконавчого листа про належність транспортного засобу;
- довідка органу соціального захисту населення, який виділив автомобіль;
- приймально-здавальний акт із зазначенням конкретного одержувача або наряд на одержання транспортних засобів з їх реквізитами, довідка видана підприємствами-виготовлювачами транспортних засобів;– угода зареєстрована на біржі;
- договір купівлі-продажу або міни виданий підрозділами ДАІ;
- посвідчення митниці про реєстрацію транспортних засобів, що надаються громадянам, вантажна митна декларація для підприємств і організацій, постанова митних органів про конфіскацію транспортного засобу.

Юридична або фізична особи можуть купувати автомобіль у іншої юридичної особи (автосалон, комісійний магазин) або у фізичної особи. У першому випадку порядок купівлі-продажу визначається "Правилами торгівлі транспортними засобами і номерними агрегатами", де обумовлено, що продавець повинен надати покупцеві довідку-рахунок, необхідну для державної реєстрації автомобіля, та документи, що засвідчують право власності покупця на автомобіль (договір купівлі-продажу). Якщо продавець фізична особа, то продаж має бути оформлений договором купівлі-продажу, який засвідчується нотаріально або у органах ДПА.

Документи, що підтверджують правомірність володіння транспортними засобами придбаними у приватних осіб за кордоном можуть бути нотаріально засвідчені у країні придбання або засвідчені у консульських установах чи посольствах України в країні придбання договори купівлі-продажу, міни чи дарування.

На придбані в торговельних організаціях чи інших фірмах, організаціях, установах або оформлені через такі заклади, фірми, організації, установи транспортні засоби такими документами можуть бути оформлені на фірмових бланках і завірені печатками рахунки, чеки, рахунки-фактури, інвойси та інші документи, видані торговельними організаціями країни, де здійснювався продаж, в яких обов'язково зазначаються дата продажу, номери шасі, кузова та двигуна транспортного засобу, його модель та рік виготовлення, а також прізвище, ім'я, по батькові особи котрій продано транспортний засіб.

Автомобілі, придбані за кордоном, підлягають митному оформленню.

10.3 Правила державної реєстрації та обліку транспортних засобів

“Правила державної реєстрації та обліку транспортних засобів” були затверджені постановою Кабінету Міністрів України у вересні 1998 р. і пізніше неодноразово редагувалися. Правила нараховують 60 пунктів, поділених на сім груп, і мають вісім додатків. Нижче наводяться окремі витяги з Правил.

Перша група під назвою “Загальні положення” складається з п'яти пунктів, зокрема такого змісту:

п.1. Цими Правилами встановлюється єдиний на території України порядок державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок та видачі реєстраційних документів і номерних знаків. Вони (правила) є обов'язковими для всіх юридичних та фізичних осіб, які є власниками транспортних засобів, виробляють чи експлуатують їх;

п.3. Державна реєстрація транспортних засобів здійснюється органами Державтоінспекції МВС з метою контролю за відповідністю, конструкції та технічного стану транспортних засобів встановленим в Україні вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням вимог законодавства, що визначає порядок сплати податків, внесення інших обов'язкових платежів, використання транспортних засобів в умовах воєнного та надзвичайного стану, а також для забезпечення їх обміну та попередження протиправних дій щодо них.

Друга група “Реєстрація транспортних засобів” нараховує 24 пункти. Окремі з них викладені у такій редакції:

п.6. Транспортні засоби реєструються за юридичними та фізичними особами...;

п.7. Власники транспортних засобів – юридичні та фізичні особи або їх представники (далі – власники) зобов'язані зареєструвати їх протягом 10 днів після придбання або митного оформлення, чи тимчасового ввезення на територію України, або виникнення обставин, що є підставою для внесення змін до реєстраційних документів. Термін реєстрації може бути продовжено у разі неможливості власника транспортного засобу (хвороба, відрадження інші поважні причини) вчасно її здійснити. Експлуатація транспортних засобів, не зареєстрованих у підрозділах ДАІ, а також без номерного знака “Транзит” забороняється;

п.9. Реєстрація придбаних нових транспортних засобів проводиться за умов відповідності конструкції і технічного стану даної марки (моделі) транспортного засобу обов'язковим вимогам норм і стандартів, які діють в Україні, що

підтверджується сертифікатом відповідності або свідоцтвом про визнання іноземного сертифіката...;

п.13. Допускається реєстрація самостійно сконструйованих мотоциклів, легкових, а також вантажних автомобілів, максимальна вага яких не перевищує 3500кг, причепів та напівпричепів до них, встановлених відповідно до затверджених технічних вимог, на підставі документів, що підтверджують правомірність придбання вузлів, агрегатів із зазначенням їх ідентифікаційних номерів, а також висновків Науково-дослідного центру з безпеки дорожнього руху МВС та інших, визначених Кабінетом Міністрів України підприємств, установ та організацій;

п.15. На зареєстровані транспортні засоби видаються свідоцтва про реєстрацію, а також номерні знаки, що відповідають державному стандарту України: два номерні знаки – на автотранспорт, один на мототранспорт, причіп і напівпричіп. У свідоцтвах про реєстрацію транспортних засобів ідентифікаційний номер двигуна не зазначається;

п.18. На зареєстровані технічно справні транспортні засоби підрозділами ДАІ видаються талони про проходження державного технічного огляду...;

п.23. Реєстрація транспортних засобів за юридичними особами, які мають від 1 до 15 одиниць транспортних засобів включно, проводиться за умови забезпечення цих засобів місцями для стоянки і зберігання... За наявності у юридичної особи більше 15 одиниць транспортних засобів, що дислокуються в одному населеному пункті, створюється автогосподарство. Для його відкриття необхідно мати огорожену територію з місцем для стоянки, зберігання, технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів;

п.24. Транспортні засоби юридичних осіб реєструються за місцезнаходження цих осіб. Якщо стоянка транспортних засобів розташована за місцезнаходженням філій, відділень або інших відособлених підрозділів юридичних осіб, такі транспортні засоби реєструються за місцем їх стоянки;

п.27. Транспортні засоби, що належать фізичним особам, реєструються за місцем їх постійного або тимчасового проживання. За виникнення обставин, що перешкоджають реєстрації такого транспортного засобу за місцем проживання власника, як виняток, з дозволу керівника підрозділу ДАІ можлива їх реєстрація за місцем проживання родичів за їх письмовою згодою.

Третя група “Реєстрація ввезених в Україну транспортних засобів” нараховує п’ять (30-34) пунктів, окремі з яких такого змісту:

п.30. Транспортні засоби (вузли і агрегати, що мають ідентифікаційні

номери), ввезені в Україну фізичними особами, підлягають реєстрації на підставі заяв власників і виданих митними органами посвідчень на їх реєстрацію в підрозділах ДАІ із зазначеними відомостями про сплату мита, заборону відчуження, дати зворотного вивезення...;

п.31. Транспортні засоби, ввезені в Україну з метою їх подальшого відчуження суб’єктами підприємницької діяльності, які мають відповідний спеціальний дозвіл (ліцензію) на провадження діяльності, пов’язаної з реалізацією транспортних засобів, і придбані юридичними чи фізичними особами, реєструються на підставі виданих зазначеними суб’єктами підприємницької діяльності довідок-рахунків...;

п.32. На період до одержання підрозділами ДАІ інформації про митне оформлення транспортного засобу власникові видаються номерні знаки і тимчасовий реєстраційний талон на термін до трьох місяців...

Четверта група “Перереєстрація транспортних засобів” охоплює шість (35-40) пунктів, зокрема:

п.35. Перереєстрація транспортних засобів проводиться у разі зміни їх власника, місця стоянки, місцеперебування або найменування власника – юридичної особи, місця проживання або прізвища, імені чи по батькові фізичної особи, яка є власником транспортного засобу, а також кольору, марки або моделі транспортного засобу внаслідок переобладнання чи заміни двигуна або кузова, інших вузлів та агрегатів, що мають ідентифікаційні номери;

п.38. Перереєстрація, реєстрація переобладнаних транспортних засобів, у тому числі самостійно проводиться на підставі документів про відповідність їх вимогам безпеки дорожнього руху та документів, що підтверджують правомірність придбання встановлених кузовів (рам), які мають ідентифікаційні номери (у разі їх заміни)... Переобладнання, що приводить до зміни повної маси транспортного засобу і її розподілу за осями, центру ваги, типу двигуна, його ваги і потужності, колісної бази чи колісної формули, системи гальмового і рульового керування та трансмісії, здійснюються за погодженням з виробниками транспортних засобів та їх складових частин або з ДержавтотрансНДіюпроектотом Мінтрансу чи Науково-дослідним центром з безпеки дорожнього руху МВС.

У цьому ж пункті зазначається, що перереєстрація транспортних засобів, переобладнаних для перевезення людей, проводиться у разі відповідності їх додатковим вимогам згідно з додатком № 5 до цих Правил.

П'ята група “Зняття з обліку транспортних засобів” нараховує вісім (41-48) пунктів, окремі з яких мають таку редакцію:

п.41. Зняття з обліку транспортних засобів здійснюється після їх огляду у підрозділі ДАІ на підставі заяви власника з поданням документа, що посвідчує особу, виконавчого напису нотаріусів або рішення суду...

п.43. ...Номерні знаки із знятого з обліку транспортного засобу на прохання власника можуть бути пере закріплені за іншим придбаним транспортним засобом...

п.48. Якщо транспортний засіб вибуває за межі відповідно Автономної Республіки Крим, області, району (за винятком району в місті) більш як на двомісячний термін, власник зобов'язаний протягом 10 днів поставити на тимчасовий облік у підрозділі ДАІ за новим місцезнаходженням...

Шоста група під назвою “Порядок видачі тимчасового дозволу для використання не зареєстрованих у встановленому порядку транспортних засобів ” складається з п'яти (49-53) пунктів два з яких такого змісту:

п.49. На транспортні засоби, що доставляються своїм ходом до місця реєстрації з підприємств-виробників, авторемонтних підприємств, торговельних організацій, з-за кордону, а також на зняті з обліку у зв'язку з вибуттям до іншої області, торговельної організації видаються номерні знаки „Транзит” терміном на два місяці;

п.51. Підприємствам-виробникам, які здійснюють перегін транспортних засобів до їх одержувачів, видаються для багаторазового використання номерні знаки, що відповідають державному стандарту. У супровідних документах підприємств-виробників робляться відмітки „Перегін” і зазначаються ці номерні знаки.

Сьома група “Порядок допуску транспортних засобів до поїздки за кордон” охоплює сім (54-60) пунктів, окремі з яких такого змісту:

п.54. До поїздки за кордон допускаються транспортні засоби, на які видано реєстраційні документи відповідно до Конвенції про дорожній рух та номерні знаки, серіям яких присвоєно літери латинського алфавіту;

п.56. Транспортний засіб на якому власник виїжджає за кордон, повинен мати розпізнавальний знак України. Власник такого транспортного засобу перед виїздом зобов'язаний укласти договір обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.

10.4 Порядок проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів

“Порядок проведення державного технічного огляду колісних транспортних засобів” був затверджений Кабінетом Міністрів України у липні 2008 року постановою №606 і складається з 40 пунктів, окремі з яких викладені нижче.

Так, Порядок визначає процедуру та організаційні засади проведення державного технічного огляду (далі – техогляд) колісних транспортних засобів (далі – засоби), зареєстрованих підрозділами Державтоінспекції (пункт 1). Дія цього Порядку поширюється на всіх фізичних та юридичних осіб, які є власниками засобів чи експлуатують їх. Уповноважені власниками засобів особи виконують їх обов'язки та реалізують їх права у межах своїх повноважень (пункт 2).